

Kieli- ja kieliasiain neuvottelukunta järjesti vuoden 2017 kieli- ja kieliasiain neuvottelupäivän, jossa perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko keskusteli kieliryhmien kanssa SOTE-palveluista. Neuvottelukunta haluaa keskustelun perusteella kiinnittää huomiota seuraavaan:

KIELELLISET OIKEUDET ON OTETTAVA VAKAVASTI SOTE-UUDISTUKSESSA

Kielelliset oikeudet sosiaali- ja terveydenhuollossa eivät käytännössä toteudu lain tarkoittamalla tavalla. Ongelmaan on suhtauduttava vakavasti. Kielellisten oikeuksien toteutumista ei ole otettu lakiehdotuksissa riittävästi huomioon, mikä voi vaarantaa muiden oikeuksien toteutumisen ja hoidon laadun. Lisäksi kielellisiin oikeuksiin sosiaalihuollon palveluissa on kiinnitettävä enemmän huomiota. Hallituksen on laadittava suunnitelma siitä, miten tilanne saadaan korjattua.

Sote ja ruotsin kieli: Sosiaali- ja terveystieteiden palveluita ei ole katsottu kokonaisuutena. Rakennemalli on ongelmallinen, koska se vaikeuttaa ruotsinkielisten palveluiden koordinoitua. Yksi esimerkki lainvalmistelun ongelmakohdista on kiireellistä hoitoa koskevan lakiehdotuksen hyväksyminen. Kielelliset oikeudet tulee turvata siten, että päivystykseen tulevan potilaan oikeudet on selkeästi määritelty ja oikeudet toteutuvat kaikissa hoidon vaiheissa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sekä Vaasan että Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiireissä on turvattava laaja päivystys.

Saamenkieliset palvelut: Saamenkielisillä tulisi olla sama mahdollisuus asioida saameksi saamelaisien kotiseutualueella, kuin suomen- ja ruotsinkielisillä on kaksikielisissä kunnissa. Tällöin tulkkaus kävisi ajan oloon tarpeettomaksi. Tämä on erityisen tärkeää sosiaali- ja terveystieteiden palveluissa, joissa myös korostuu saamelaiskulttuurin tuntemuksen merkitys. Saamenkielisten oikeus saada omakielisiä sosiaali- ja terveystieteiden palveluita tulee turvata lisäämällä saamenkielentaitoista henkilökuntaa. Samalla on muistettava, että kotiseutualueen ulkopuolella asuu 65 % saamelaisista. Heille tulisi järjestää saamenkieliset palvelut keskitetysti tai etäyhteyden kautta.

Viittomakieliset: Viittomakielisten oikeudet ovat unohtuneet sote-uudistuksessa. Kyse ei ole vain tulkkipalveluista vaan myös viittomakielisten palveluiden palveluketjuista. Tällä hetkellä esimerkiksi harkintavaltaa tulkin kutsumisessa käytetään potilaan intressien vastaisesti. Tulkkauspalvelujen järjestämistä on oltava asiakkaalle selkeä. Uudistuksessa on selkeytettävä viittomakielisten tulkkauspalvelujen järjestely.

Demokratiavaje: Kielivähemmistön vaikuttamistoimielimet on perustuslakivaliokunnan lausunnon hengen mukaisesti (PeVL 26/2017 vp) vahvistettava lautakunnan kaltaisiksi toimielimiksi. Tämän lisäksi lautakunnalla tulee olla sellainen asema, että maakuntavaltuustolla on velvollisuus kuulla lautakuntaa sekä muita kieliryhmiä ja ryhtyä toimenpiteisiin näiden esiin nostamien epäkohtien korjaamiseksi.

Kieli- ja kieliasiain neuvottelukunta järjesti 3.10.2017 jo toisen kieli- ja kieliasiain neuvottelupäivän. Neuvottelupäivän tarkoituksena on lisätä kieliryhmien ja hallituksen välistä vuoropuhelua. Neuvottelukunta ja kielipäivään osallistuneet kieliryhmien edustajat keskustelivat sote-uudistuksen vaikutuksesta kielellisten oikeuksien toteutumiseen

ministeri Saarikon kanssa. Neuvottelupäiville oli kutsuttu Svenska Finlands folkting, Saamelaiskäräjät, Romaniasiain neuvottelukunta, Etnisten suhteiden neuvottelukunta, Kuurojen liitto ry, Finlandssvenska teckenspråkiga rf, Suomalaisuuden liitto ry, Karjalan kielen seura ry, Karjalan kieliruadajat - Suojärven pitäjäseura ry, Kolttien kyläkokous ja Selkokeskus.

Lisätietoja: neuvottelukunnan puheenjohtaja Pirjo Hiidenmaa p. 0451456514 tai neuvottelukunnan pääsihteeri Corinna Tammenmaa p. 0503795466